

sparekøbsbanken

Basel II PILAR III

31.12.2010

Innholdsfortegnelse

1	BASEL II – NYE KAPITALDEKNINGSREGLER	3
1.1	Introduksjon til nye kapitaldekningsregler.....	3
2	ANSVARLIG KAPITAL OG KAPITALKRAV	4
2.1	Ansvarlig kapital	4
2.2	Kapitalkrav.....	5
3	STYRING OG KONTROLL AV RISIKO.....	6
3.1	Innledning.....	6
3.2	Organisering og ansvar.....	7
3.3	Risiko- og kapitalstyring.....	7
4	RISIKOOMRÅDER UNDER PILAR 1.....	8
4.1	Kredittrisiko - Standardmetoden.....	8
4.2	Operasjonell risiko – Basismetoden	13
4.3	Egenkapitalposisjoner utenfor handelsporteføljen.....	13
4.4	Renterisiko utenfor handelsporteføljen.....	14
5	ØKONOMISK KAPITAL (PILAR II).....	14
5.1	Innledning om metodevalg ved beregning av økonomisk kapital	14
5.2	Kredittrisiko	15
5.3	Likviditetsrisiko.....	15
5.4	Markedsrisiko	16
5.5	Forretnings-, omdømme- og strategisk risiko	16
6	OPPSUMMERING	17

1 BASEL II – KAPITALDEKNINGSREGLER

1.1 Introduksjon til kapitaldekningsreglene

Dette dokumentet gir en presentasjon av risiko- og kapital situasjon i Spareskillingsbanken. Dokumentet skal dekke de spesifikke krav om offentliggjøring av finansiell informasjon (Pilar III) som pålegges banken i kapitaldekningsregelverket (Basel II).

Kapitaldekningsregelverket baseres på tre pilarer:

Pilar I: Minimumskrav til ansvarlig kapital

De metodene som banken bruker ved beregning av minimumskravene for henholdsvis kredittrisiko, markedsrisiko og operasjonell risiko er vist i figuren nedenfor

Type risiko	Valgt metode
Kredittrisiko	Standardmetoden
Markedsrisiko	Standardmetoden
Operasjonell risiko	Basismetoden

Pilar II: Vurderingen av samlet kapitalbehov og individuell tilsynsmessig oppfølging

Banken skal ha en prosess for å vurdere samlet kapitalbehov i forhold til risikoprofil samt en strategi for å vedlikeholde sitt kapitalnivå. Tilsynsmyndighetene skal overvåke og evaluere bankens interne vurdering av kapitalbehov og tilhørende strategi. Tilsynet skal sette i verk passende tiltak dersom de ikke anser prosessen for å være tilfredsstillende.

Pilar III: Institusjonenes offentliggjøring av informasjon

Formålet med Pilar III er å supplere minimumskravene i Pilar I og den tilsynsmessige oppfølgingen i Pilar II. Pilar III skal bidra til økt markedsdisiplin gjennom krav til offentliggjøring av informasjon som gjør det mulig for markedet, herunder analytikere og investorer, å vurdere bankens risikoprofil og kapitalisering samt styring og kontroll.

Informasjonen skal offentliggjøres og oppdateres minimum årlig. For øvrig er banken pålagt å offentliggjøre informasjon som anses egnet til å påvirke beslutningen til brukere av informasjonen i forbindelse med økonomiske forhold, senest 30 dager etter at banken er eller burde vært klar over forholdet. Informasjonen skal offentliggjøres på Internett, og skal være tilgjengelig i minst fem år fra tidspunkt for offentliggjøring.

Spareskillingsbanken inngår ikke i rapporteringspliktig konsern slik at all rapportering er på banknivå.

2 ANSVARLIG KAPITAL OG KAPITALKRAV

Bankens ansvarlige kapital består kun av kjernekapital. Ved beregning gjelder fradrag, tillegg og begrensninger i forhold til kapitalforskriftens definisjoner. Alle tall oppgis i hele tusen.

2.1 Ansvarlig kapital

Beregningsgrunnlag, ansvarlig kapital og kapitaldekning pr. 31.12.2010.

Ansvarlig kapital:	Beløp
Sparebankens fond	691.008
Gavefond	4.850
Sum balanseført egenkapital	695.858
Fradrag:	
Overfinansiering pensjonsforpliktelser	-4.214
Fradrag ansvarlig kapital i andre finansinstitusjoner	-17.834
Sum fradrag	-22.048
Kjernekapital	673.810
Tilleggskapital	0
Netto ansvarlig kapital	673.810
Risikoveid beregningsgrunnlag:	
Kredittrisiko	3.267.657
Operasjonell risiko	245.683
Markedsrisiko	0
Fradrag i beregningsgrunnlaget:	
Nedskrivning grupper av utlån	-8.400
Fradrag ansvarlig kapital i andre finansinstitusjoner	-17.834
Sum fradrag	-26.234
Totalt beregningsgrunnlag	3.487.106
Kapitaldekning	19,32 %

2.2 Kapitalkrav

Minimumskrav til ansvarlig kapital under Pilar I

Engasjementskategorier:	Beløp
Stater og sentralbanker	0
Lokale og regionale myndigheter	0
Offentlig eide foretak	0
Multilaterale utviklingsbanker	0
Internasjonale organisasjoner	0
Institusjoner	7.474
Foretak	52.780
Massemarkedsengasjementer	18.700
Pantsikkerhet i bolig- og næringseiendom	141.263
Forfalte engasjementer	117
Høyrisiko-engasjementer	0
Obligasjoner med fortrinnsrett	719
Andeler i verdipapirfond	2.825
Øvrige engasjementer	37.534
Kapitalkrav kredittrisiko	261.412
Kapitalkrav markedsrisiko 1)	0
Kapitalkrav operasjonell risiko 2)	19.655
Fradrag i kapitalkrav	-2.099
Totalt kapitalkrav	278.968

- 1) Banken har ikke engasjementer som medfører kapitalkrav for markedsrisiko.
- 2) Banken benytter basismetoden for beregning av krav til ansvarlig kapital som skal dekke den operasjonelle risiko. Beregningsgrunnlaget i basismetoden er 15 % av gjennomsnittlig inntekt ved regnskapsårets slutt de tre siste år multiplisert med 12,5. Inntektsposter som medtas i beregningsgrunnlaget følger av § 42-1 (3) i kapitalforskriften.

3 STYRING OG KONTROLL AV RISIKO

3.1 Innledning

God risiko- og kapitalstyring er et sentralt virkemiddel i bankens verdiskapning. Styret i Spareskillingsbanken har en målsetting om at bankens risikoprofil skal være lav til moderat.

Banken har ved utarbeidelse av styringsdokumenter tatt utgangspunkt i Finanstilsynets moduler på de ulike områder.

Risiko- og kapitalstyringen i Spareskillingsbanken tar utgangspunkt i overordnet strategi hvor ønsket risikonivå er angitt. Det er videre utarbeidet delstrategier og policydokument for de ulike risikoområder i banken. Strategidokumentene revurderes minst årlig i sammenheng med bankens strategiprosess.

I forbindelse med risikostyringen og intern kontroll gjennomgås alle deler av bankens virksomhet. Med utgangspunkt i risikoen knyttet til den enkelte del av virksomheten iverksettes nødvendige kontrolltiltak for å forsvisse oss om at arbeidsprosesser og rutiner utføres innenfor en akseptabel risiko.

Banken eksponeres for ulike typer risiko. De viktigste er:

Kredittrisiko	Er risikoen for tap som følge av at kunder eller andre motparter ikke har evne eller vilje til å oppfylle sine forpliktelser og at stille sikkerheter ikke dekker utestående fordringer.
Likviditetsrisiko	Er risikoen for at banken ikke er i stand til å oppfylle sine forpliktelser og/eller ikke evner å finansiere økning i eiendeler, herunder ønsket vekst, uten vesentlige økte kostnader.
Markedsrisiko	Er risikoen for tap som følge av endringer i markedspriser på aksjer, renteinstrumenter og valuta.
Operasjonell risiko	Er risikoen for tap som følge av utilstrekkelige eller sviktende interne prosesser eller systemer eller systemer, menneskelige feil eller eksterne hendelser.
Strategisk risiko	Er risikoen for tap som følge av feilslåtte strategiske beslutninger.
Forretningsrisiko	Er risikoen knyttet til uventede inntekts- og kostnadssvingninger og risikoen kan være knyttet til konjunktursvingninger eller endret kundeadferd.
Renommé risiko	Er risikoen for svikt i inntjening og/eller tilgang på funding på grunn av sviktende tillit og omdømme i markedet.

3.2 Organisering og ansvar

Risikostyringsfunksjonen bør være organisert slik at den sikrer gjennomføringen av bankens retningslinjer for risikoprofil og styring av risiko. Ansvar for og gjennomføring av bankens risikostyring og kontroll er delt mellom bankens styre, ledelse og operative enhet.

Styret

Bankens styre har ansvar for sørge for at banken er tilstrekkelig kapitalisert ut fra regulatoriske krav, samt påse at banken har en ansvarlig kapital som er tilstrekkelig ut fra ønsket risiko og bankens virksomhet. Styret skal godkjenne og regelmessig vurdere retningslinjer for å påta banken risikoer. Styret skal fastsette de overordnede rammer, gi fullmakter og sørge for at det utarbeides retningslinjer for risikostyringen i banken, herunder etiske retningslinjer.

Adm. banksjef

Har ansvaret for implementering av risikostyringen og at risikoeksponeringen overvåkes og rapporteres til styret. Adm. banksjef er videre ansvarlig for delegering av fullmakter.

Avdelingsledere

Den enkelte leder skal ha nødvendig kunnskap om vesentlige risikoforhold innenfor eget område, og avdelingsledere har ansvar for å styre risiko og sikre god intern kontroll innenfor egen avdeling i tråd med bankens vedtatte risikoprofil.

Revisor

Banken har ikke intern revisjon, så bankens eksterne revisor utarbeider årlig en uavhengig bekreftelse av bankens risikostyring og intern kontroll.

3.3 Risiko- og kapitalstyring

Strategisk målbilde

Risiko- og kapitalstyringen i Spareskillingsbanken tar utgangspunkt i det risikonivået slik det framkommer i bankens overordnede strategidokument samt overordnede rammer, fullmakter, instruksjoner og etiske retningslinjer.

Risikostrategier

Gjennom risikostrategiene fastsetter styret ønsket risikoprofil ved etablering av rammer og måltall for de ulike risikoområdene. Strategidokumentene oppdateres minimum årlig.

Risiko

Identifisering og styring av risiko er en kontinuerlig prosess som er integrert i både strategi- og budsjettprosessen. Vesentlige risikoer skal om mulig kvantifiseres gjennom forventet tap og med tilhørende behov for økonomisk kapital både under en normalsituasjon og under stresstesting.

Stresstesting

I forbindelse med vurdering av kapitalbehov gjennomføres stresstester for å analysere hvordan negative hendelser påvirker resultatet, balansen og kapitaldekningen i banken. Stresstestene gjennomføres på områdene kreditt, likviditet og marked.

Kapitalstyring

En aktiv kapitalstyring er viktig for å sikre banken soliditet over tid. Dette gjøres ved å framskrive bankens finansielle utvikling de neste tre år fram i tid under normale forhold, og en annen framskrivning der det tas hensyn til et alvorlig økonomisk tilbakeslag over minimum tre år. Ut fra en slik analyse vil bankens ledelse og styre ha et grunnlag for å vurdere kapitalbehovet framover.

Oppfølging, overvåking og rapportering

Alle avdelingsledere er ansvarlig for den daglige risikostyringen innenfor eget ansvarsområde, og de skal påse at risikoeksponeringen er innenfor de rammer som er besluttet av styret og adm. banksjef.

Compliance (etterlevelse)

Banken er opptatt av å ha gode prosesser for å sikre etterlevelse av lover, forskrifter, standarder og interne retningslinjer.

Den overordnede risikoeksponeringen og risikoutvikling følges opp gjennom periodiske rapporter til styret.

4 RISIKOOMRÅDER UNDER PILAR 1

4.1 Kredittrisiko - Standardmetoden

Definisjon

Kredittrisiko defineres som risikoen for tap som følge av at kunder eller motparter ikke har evne eller vilje til å oppfylle sine forpliktelser og at stilte sikkerheter ikke dekker utestående fordringer.

Styring og kontroll

Kredittrisiko styres gjennom egne styringsdokumenter for kredittområdet og bevilgningsreglement.

Styret gjennomgår årlig bankens kredittstrategi og bevilgningsreglement for utlånsvirksomheten. Ut fra fastsatt kredittstrategi defineres bankens kredittpolicy og det fastsettes overordnede mål for eksponering knyttet til portefølje, bransje og enkeltkunder. Samlet danner dette grunnlaget for fastsettelse av ønsket risikoprofil. Gjennom bevilgningsreglementet delegeres kredittfullmakt til adm. banksjef og ass. banksjef innenfor visse rammer. Adm. banksjef har videre delegert bevilgningsfullmakter.

Kompetente medarbeidere som har analytisk evne og god innsikt i risikoelementer knyttet til kunden er en viktig forutsetning for at banken skal kunne styre risikoen i utlånsporteføljen. Det er avdelingsleder utlån som har ansvar for å sørge for at medarbeiderne innen kredittområdet har nødvendig kompetanseutvikling.

Det skal normalt ikke ytes kreditt der kunden ikke har to alternative muligheter for tilbakebetaling, dvs både tilstrekkelig betjeningsevne og sikkerhetsdekning. Bankens risikoklassifiseringssystem baserer seg derfor også på elementene økonomi og sikkerhet. Banken etterstreber å prise kredittrisiko for å oppnå best mulig risikojustert avkastning.

Bankens portefølje av rentebærende verdipapirer påfører også banken kredittrisiko. Styret gjennomgår årlig bankens markedsstrategi hvor det fastsettes rammer for eksponering i rentebærende verdipapirer.

Kreditteksponering

Tabellene nedenfor viser bankens totalengasjement mot kunder fordelt på akkumulert risikoklasse, engasjementstype (næring/privat) og geografi. Løpetidstabell viser gjenstående løpetid for utlån, garantier og ubenyttet bevilgning. Alle beløp oppgis i hele tusen kroner.

Samlet engasjementsbeløp

Beløpene er oppgitt uten hensyn til eventuell sikkerhetsstillelse.

Banken benytter en enkel standardisert modell for risikoklassifisering som er felles for både personmarkedet og bedriftsmarkedet, men bedriftsmarkedet benytter flere komponenter som grunnlag for klassifiseringen av økonomi enn man gjør for personmarkedet. Samlet risikoklasse uttrykkes i bokstavene A - E der A er lavest risiko.

	Utlån	Garantier	Potensiell eksponering	Totalt
Akkumulert risikoklasse A	1.546.244	27.191	122.177	1.695.612
Akkumulert risikoklasse B	1.842.410	95.151	111.209	2.048.770
Akkumulert risikoklasse C	1.052.774	141.521	64.205	1.258.500
Akkumulert risikoklasse D	171.445	22.349	16.142	209.936
Akkumulert risikoklasse E	72.019	3.524	2.708	78.251
Ikke klassifisert	794.624	34.725	194.538	1.023.887
Totalt	5.479.516	324.461	510.979	6.314.956

Banken har, sammen med 8 andre sparebanker, etablert boligkreditselskapet Verd Boligkreditt AS (Verd), og banken har i 2010 overført deler av utlånsporteføljen til Verd. Utviklingen i tallene må ses i sammenheng med dette. Saldo på overført portefølje pr 31.12.10 er på kr 488,2 mill.

Gjennomsnittlig engasjementsbeløp er her definert som inngående beløp 2010 + utgående beløp 2010 delt på to. Potensiell eksponering ble ikke fordelt på de ulike næringer i 2009, så vi har ikke grunnlagstall for å beregne gjennomsnittet for 2010 knyttet til dette.

	Utlån		Garantier		Potensiell eksponering	
	2010	Gj snitt	2010	Gj snitt	2010	Gj snitt
Primærnæringer	5.827	5.787	0	0	17.843	
Industri og bergverk	11.719	13.176	150	150	2.515	
Kraftforsyning / Bygg- og anlegg	154.170	151.626	45.941	58.850	31.816	
Varehandel	43.700	47.505	61.886	62.380	10.954	
Overnattings- og serveringsvirksomhet	35.494	28.917	5.067	7.439	8.620	
Transport, informasjon og kommunikasjon	13.038	13.042	3.176	3.166	4.178	
Omsetning og drift av fast eiendom	555.624	481.707	58.034	44.136	27.265	
Tjenesteytende næringer ellers	108.113	110.142	12.452	13.040	21.158	
Sum næringskunder	927.685	851.900	186.706	189.159	124.349	113.535
Personkunder	4.551.831	4.629.263	137.755	125.671	386.630	376.991
Totalt	5.479.516	5.481.163	324.461	314.829	510.979	490.526

Brutto engasjementer fordelt på geografiske områder:

Utlån	2010		2009	
Egen kommune	3.814.702	70 %	4.319.977	79 %
Nabokommuner	524.990	10 %	560.732	10 %
Landet for øvrig	1.121.372	20 %	589.841	11 %
Utlandet	18.452	0 %	12.259	0 %
Totalt	5.479.516	100 %	5.482.809	100 %

Garantier	2010		2009	
Egen kommune	236.913	73 %	232.715	76 %
Nabokommuner	63.502	20 %	36.665	12 %
Landet for øvrig	24.046	7 %	35.817	12 %
Utlandet	0	0 %	0	0 %
Totalt	324.461	100 %	305.197	100 %

Gjenstående løpetid for engasjementene:

Engasjementstype:	Uten forfall	Under 3 mnd	3 - 12 mnd	1 - 5 år	Over 5 år	Totalt
Utlån til kunder	-10.499	57.192	165.756	1.740.608	3.515.960	5.469.017
Garantier	0	52.517	7.649	47.635	216.660	324.461
Ubenyttet bevilgning	510.979	0	0	0	0	510.979
Totalengasjement	500.480	109.709	173.405	1.788.243	3.732.620	6.304.457

Nedskrivninger på utlån og garantier

Utlån til kunder vurderes til amortisert kost. Etableringsgebyrer som belastes kunden ved låneopptak, resultatføres direkte ved opprettelsen av låneengasjementet. Alle engasjementer blir fulgt opp ved månedlig gjennomgang av restanselister og overtrekkslister. Tapsutsatte engasjementer samt misligholdte lån vurderes fortløpende, og minimum en gang pr kvartal.

Et engasjement anses som misligholdt når kunden ikke har betalt forfalt termin på utlån innen 90 dager etter forfall, eller når overtrekk på rammekreditt eller innskuddskonti ikke er inndekket som avtalt innen 90 dager etter at rammekreditten ble overtrukket. Tapsutsatte lån er lån som ikke er misligholdt, men hvor kundens økonomiske stilling innebærer sannsynlighet for tap på et senere tidspunkt. Konstaterte tap på engasjementer er tap som regnes som endelige.

Individuelle nedskrivninger på lån foretas i de tilfeller det foreligger objektive bevis for verdifall. Verdifallet må være et resultat av en eller flere hendelser inntruffet etter første gangs bokføring. Nedskrivningen beregnes som differansen mellom utlånets bokførte verdi og nåverdien av estimerte framtidige kontantstrømmer, neddiskontert med lånets effektiv rente.

Vurdering av om det foreligger objektive bevis for verdifall skal foretas enkeltvis av alle utlån som anses som vesentlige. Vesentlige og spesielt utsatte engasjementer gjennomgås kvartalsvis. Når det gjelder vurdering av sikkerheter på panteobjekter ved individuelle nedskrivninger, verdsettes disse til antatt virkelig verdi på antatt tidspunkt for realisasjon eller egen overtagelse av sikkerheter.

Objektive bevis for at en gruppe av utlån har verdifall omfatter observerbare data som fører til en målbar reduksjon i estimerte fremtidige kontantstrømmer fra utlånsgruppen. Gruppevis nedskrivninger omfatter bankens vurdering av grunnlaget for verdifall på grupper av utlån med tilnærmet like risikoegenskaper, og ved vurdering av nedskrivning på grupper er bankens utlån delt i personkundemarkedet og bedriftsmarkedet.

Kreditt og forringelsesrisiko

Nedenfor fremkommer samlet engasjementsbeløp fordelt på misligholdte engasjementer og øvrige tapsutsatte engasjementer. Videre fremkommer oversikt over balanseførte og resultatførte tap inneværende år.

Misligholdte engasjement og øvrig tapsutsatte lån fordelt på kundegrupper og bransjer:

Samlet engasjement mislighold og tapsutsatte	Misligholdte engasjement	Herav ind. nedskr	Øvrig tapsutsatte	Herav ind. nedskr
Primærnæringer	0	0	0	0
Industri og bergverk	0	0	0	0
Kraftforsyning / Bygg- og anlegg	0	0	0	0
Varehandel	0	0	0	0
Overnattings- og serveringsvirksomhet	0	0	0	0
Transport, info. og kommunikasjon	0	0	0	0
Omsetning og drift av fast eiendom	3.500	-2.099	0	0
Tjenesteytende næringer ellers	0	0	0	0
Sum Næring	3.500	-2.099	0	0
Personmarked	14	0	0	0
Sum engasjement	3.514	-2.099	0	0

Misligholdte og tapsutsatte engasjement fordelt på geografisk område:

	Misligholdte engasjement	Øvrig tapsutsatte
Kristiansand m/nabokommuner	3.514	0
Øvrige kommuner	0	0
SUM	3.514	0

Individuelle nedskrivninger 2010:	Person- marked	Bedrifts- marked	Totalt
Individuelle nedskrivninger 01.01.	16	0	16
- Konstaterte tap i perioden	0	0	0
- Tilbakeføring av tidligere års nedskrivninger	-16	0	-16
+ Økning i nedskrivning på engasjementer hvor det tidligere er foretatt ind. nedskrivning	0	0	0
+ Nedskrivning på engasjementer hvor det tidligere ikke er foretatt ind. nedskrivninger		2.099	2.099
Sum individuelle nedskrivninger 31.12.	0	2.099	2.099

Gruppenedskrivninger 2010:	Person- marked	Bedrifts- marked	Totalt
Gruppenedskrivninger 01.01.	2.300	5.000	7.300
Periodens endring i gruppenedskrivninger	0	1.100	1.100
Sum gruppenedskrivninger 31.12.	2.300	6.100	8.400

Netto resultatført tap 2010:	Person- marked	Bedrifts- marked	Totalt
Periodens endring i individuelle nedskrivninger	-16	2.099	2.083
+/- Amortiseringseffekt	0	5	5
+ Periodens endring i gruppenedskrivninger	0	1.100	1.100
+ Konstaterte tap på eng. som tidligere er nedskrevet	0	0	0
+ Konst. tap på eng. som tidligere ikke er nedskrevet	61	0	61
- Innbetalt på tidligere perioders konstaterte tap	-124	0	-124
Sum tap på utlån og garantier	-79	3.204	3.125

Bruk av ratingbyråer

Spareskillingsbanken anvender ikke ratingbyråer eller eksportkredittbyråer ved kapitalvurderingen.

Sikkerheter

Ved fastsettelse av kapitalkravet benyttes pant i bolig og fritidsbolig. Ved fastsettelse av forsvarlig verdigrunnlag legges 95 % av sikkerhetens markedsverdi til grunn.

Brutto engasjement med pant i bolig er på kr 4.777.088. Sikkerheter knyttet til disse engasjementene som det tas hensyn til ved fastsettelse av kapitalkravet utgjør kr 4.507.666.

Motpartsrisiko for finansielle derivater:

Banken har i 2010 benyttet rentebytteavtale (renteswap) som er avtale om bytte av rentebetingelser (fast mot flytende) for et avtalt beløp over en avtalt periode på ett av obligasjonslånene.

	Nominell verdi	Forfall	Kreditteksponert verdi
Rentebytteavtale	200.000	28.05.2013	3.767

4.2 Operasjonell risiko – Basismetoden

Definisjon

Operasjonell risiko er risikoen for tap som følge av utilstrekkelige eller sviktende interne prosesser eller systemer, menneskelige feil eller eksterne hendelser.

Styring og kontroll

Styring og kontroll av operasjonell risiko omfatter:

- Overordnet risikostyring og kontroll
- Operativ styring og kontroll

Bankens styring og kontroll med operasjonell risiko inngår som en viktig del bankens arbeid knyttet til risikostyring og intern kontroll. Sentralt i bankens overordnede styring og kontroll av operasjonell risiko er bankens årlige vurdering av strategiske risikoer og risikoer knyttet til de ulike forretnings- og støtteprosesser. Denne vurderingen danner grunnlaget for fastsettelse av kontrolltiltak relatert til de identifiserte risikoer.

Det operative ansvaret for styring og kontroll av operasjonell risiko og således også kvaliteten i bankens drift, ligger hos den enkelte linjeleder. Linjelederne avgir årlig en bekreftelse av internkontrollen der det rapporteres oppover i organisasjonen om statusen på internkontrollen innenfor den enkelte organisatoriske enhet. Bekreftelsen danner grunnlaget for forbedringstiltak på identifiserte områder.

4.3 Egenkapitalposisjoner utenfor handelsporteføljen

Banken har ikke handelsportefølje. Aksjer og andeler klassifiseres som øvrige omløpsmidler eller som anleggsmidler. Omløpsmidler vurderes som portefølje etter laveste verdis prinsipp. Anleggsmidlene nedskrives dersom virkelig verdi er lavere enn bokført verdi og verdifallet ikke ventes å være forbigående.

Aksjer og andeler pr 31.12.2010	Anskaffelses kost	Bokført verdi	Virkelig verdi
Omløpsportefølje, børsnoterte	4.929	4.022	4.022
Omløpsportefølje, unoterte	35.318	35.318	37.660
Anleggspportefølje, børsnoterte	11.055	11.055	12.012
Anleggspportefølje, unoterte	37.212	37.212	38.239
SUM aksjer og andeler	88.514	87.607	91.933
Netto realisert gevinst (+) / tap(-)		5.833	
Netto urealisert gevinst (+) / tap(-)		4.326	

4.4 Renterisiko utenfor handelsporteføljen

Renterisikoen oppstår som følge av at de enkelte eiendels- og gjeldspostene har ulik gjenstående rentebindingstid. Bankens styre har vedtatt rammer for renterisikoen.

I Spareskillingsbanken er renterisikoen knyttet til fastrenteinnskudd fra kunder og til obligasjonsbeholdningen. Bankens renterisiko er å anse som lav.

Renterisikoen beregnes ut fra 1 % renteendring, og netto renterisiko har utviklet seg slik gjennom året:

Renterisiko utenfor handelsporteføljen	Beløp
Renterisiko pr 01.01.	-375
Renterisiko pr 31.12.	-200
Endring i renterisiko 2010	-175

Negativt fortegn indikerer at banken tjener på en renteoppgang

5 ØKONOMISK KAPITAL (PILAR II)

5.1 Innledning om metodevalg ved beregning av økonomisk kapital

Spareskillingsbanken benytter standardmetoden for kredittrisiko og basismetoden for operasjonell risiko.

Med dette som bakgrunn har Spareskillingsbanken valgt en noe enklere og mindre teoretisk metode for beregning av økonomisk kapital, hvor en kombinasjon av kvalitative og kvantitative vurderinger av de ulike risikoer som ikke inngår i minimumskravet legges til grunn.

Nedenfor gjennomgås de ulike risikoer og de elementer som vurderes i forbindelse med eventuell tilleggskapital. Vurderingene gjøres ut fra en normalsituasjon, og det lages fremtidsscenarioer knyttet til alvorlige økonomiske tilbakeslag over tid.

5.2 Kredittrisiko

Definisjon

Kredittrisiko defineres som risikoen for tap som følge av at kunder eller motparter ikke har evne eller vilje til å oppfylle sine forpliktelser og at stilte sikkerheter ikke dekker utestående fordringer.

Styring og kontroll

Styring og kontroll av kredittrisiko er beskrevet under punkt 4.1.

Motpartsrisiko er primært knyttet til utlåns- og garantiporteføljen, men også til verdipapirbeholdningen i obligasjoner, og til innskudd i andre finansinstitusjoner.

Restrisiko i kredittrisikoen er risikoen for at sikkerheter det tas hensyn til ved fastsettelse av kapitalkravet for kredittrisiko er mindre effektive enn forventet, og under dette punktet vurderes kapitalbehovet ut fra et verdifall på eiendommer på 30 %.

Kapitalbehov for konsentrasjonsrisiko i kredittrisikoen vurderes i forhold til geografiske forhold, store engasjement og næringer.

Det utføres stressscenarioer der bankens tapsprosent økes vesentlig over tid, og økonomisk kapital vurderes ut fra beregnet kapitalbehov.

5.3 Likviditetsrisiko

Definisjon

Likviditetsrisiko er risikoen for ikke å være i stand til å innfri sine forpliktelser eller ikke evne å finansiere eiendeler, herunder ønsket vekst, uten vesentlige økte kostnader.

Styring og kontroll

Styringen av likviditetsrisiko tar utgangspunkt i fastlagt strategi, og likviditetsrisiko styres på overordnet nivå etter en rekke parametre, hvor Finanstilsynets likviditetsindikator og innskuddsdekning er blant de vesentligste. Likviditetsindikatoren måler forholdet mellom bankens stabile finansiering og bankens illikvide eiendeler, mens innskuddsdekningen viser bankens innskudd i forhold til utlån.

Banken skal hovedsakelig finansiere sin virksomhet gjennom egenkapital og innskudd fra kunder. Det søkes å oppnå en innskuddstruktur med mange mindre innskudd da banken ikke skal gjøre seg avhengig av store enkeltinnskudd. Når det gjelder innlånskilder for øvrig legger banken vekt på diversifisering hvor så vel långivere, perioder og instrumenter inngår. Banken legger vekt på at likviditetsrisikoen skal være moderat.

Bankens likviditet

Innskudd fra kunder er bankens viktigste fundingkilde. Innskuddsdekningen, målt som innskudd i prosent av brutto utlån, var pr. 31.12.2010 på 91,8 %.

Banken har i 2010 lagt ut to obligasjonslån på til sammen 400 mill kr. Begge lånene er på 200 mill kr og er på henholdsvis 3 og 5 år.

Banken har vært med på stiftelsen av Verd Boligkreditt AS, og selskapet er i løpet av 2010 kommet i full drift. Første overføring av portefølje til boligkredittselskapet ble gjort i mai 2010, og saldo på overført portefølje pr 31.12.10 er på kr 488,2 mill. Økt overføring av portefølje vil kunne tilføre banken ytterligere likviditet.

Likviditetssituasjonen i banken er tilfredsstillende.

Ved stresstesting av likviditetsområdet benyttes bankens månedlige likviditetsberegninger og kapitalbehovet fastsettes til det høyeste beløpet som beregningene viser av Ordinær drift med markedskrise og Drift med bankrelatert krise.

5.4 Markedsrisiko

Definisjon

Markedsrisikoen er risikoen for tap som skyldes endringer i rente, aksje-/verdipapirkurser og valutakurser. Markedsrisiko oppstår hovedsakelig i forbindelse med bankens investeringer i verdipapirer og som følge av fundingaktiviteten, samt rente- og valutahandel.

Styring og kontroll

Markedsrisiko styres og overvåkes med bakgrunn i rammer vedtatt av styret og ihht gjeldende forskrifter. Markedsstrategien gjennomgås og revideres årlig.

I banken er markedsrisiko svært begrenset, med bakgrunn i:

- Banken har for det alt vesentligste både innskudd og utlån i flytende rente
- Bankens eksponering i egenkapitalmarkedet er ubetydelig
- Bankens transaksjoner i valuta er uvesentlig

Verdifall på bankens obligasjonsportefølje vil normal være knyttet til endringer i rentekurven, men vi så under finanskrisen at økning i spreaden på disse papirene medførte verdifall som nå i sin helhet er reversert. Verdifallet på obligasjoner som ikke skyldes motpartsrisiko (inngår i kredittrisikoen) vurderes under kapitalbehovet på dette punktet.

Banken har relativt stor egenkapital, og det er også diverse andre ikke rentebærende posisjoner i balansen. Det beregnes et tapspotensiale ved 2 % parallellforskyvning over hele rentekurven som inngår i vurderingen av kapitalbehovet.

5.5 Forretnings-, omdømme- og strategisk risiko

Banken er eksponert mot følgende vesentlige risikoer i tillegg til de som er gjennomgått i det overstående.

Forretningsrisiko:

Denne risikoen defineres som uventede inntektssvingninger ut fra andre forhold enn kredittrisiko, markedsrisiko og operasjonell risiko. Risikoen kan opptre i ulike forretnings- eller produktsegmenter og være knyttet til konjunktursvingninger og endret kundedadferd.

Renommérisiko:

Renommérisiko er risiko for svikt i inntjening og/eller kapitaltilgang som følge av sviktende tillit og omdømme i markedet.

Strategisk risiko:

Strategisk risiko handler om uventede tap eller sviktende inntjening på grunn av feilslåtte langsiktige strategiske avgjørelser, endringer i lover og regler, inntreden i nye markeder eller oppkjøp.

Kapitalbehovet knyttet opp mot disse risikoene vurderes hver for seg ut fra gitt forutsetninger.

6 OPPSUMMERING

Bankens styring og kontroll med risikoområdene inngår som en viktig del bankens arbeid med internkontrollen. Sentralt i bankens overordnede styring og kontroll er bankens årlige vurdering av strategiske risikoer og risikoer knyttet til de ulike forretnings- og støtteprosesser. Denne vurderingen danner grunnlaget for fastsettelse av kontrolltiltak relatert til de identifiserte risikoer slik at banken har en gjenværende risiko som er innenfor de fastsatte rammer.